

„Közbenjárók vagyunk a világért...”

Imádság a roma holokauszt és a kislétai gyilkosság emléknapján

A Sant'Egidio közösség szervezésében a budapesti Avilai Nagy Szent Teréz-templomban ökumenikus imádságot tartottak augusztus 2-án, a pharrajimos és a kislétai gyilkosság évfordulóján. Az imaórát **Székely János** szombathelyi megyéspüspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke vezette; a testvéregyházak képviselői könyörgést mondtak. Az eseményen részt vettek a kormány képviselői is.

Könyörgéssel szolgált **Fabiny Tamás** nyugalmazott evangélikus püspök; **Gonda László** református lelkész, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem rektorhelyettese, Romológia Tanszékének vezetője; **Dmitro Szidorenko** ukrán ortodox parókus, aki háború elől menekült híveinek pásztorja és **Michels Antal** budapest-józsefvárosi plébános. A magyar kormány képviseletében jelen volt az eseményen **Tarr Zoltán** társadalmi kapcsolatokért és kultúráért felelős miniszter, **Heidl György** társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkár, **Czeti István** felekezeti kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár, **Rágyanszki György** nemzetiségi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár és **Pótor József** civil kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár.

1944. augusztus 2-áról 3-ára virradó éjszaka az SS-katonák Auschwitz-Birkenauban meggyilkolták az ott még életben lévő közel három-ezer romát és szintit, köztük megannyi gyermeket. Évtizedekkel később ugyanezen a napon, 2009. augusztus 3-ára virradó éjjel Kislétán betörték Balog Mária házába. Sörétes fegyverrel agyonlőtték a benn alvó negyvenöt éves asszonyt, és maradandó sérüléseket okoztak tizenhárom éves lányának.

2009-ben, a kislétai gyilkosságot követően tartotta a budapesti Sant'Egidio közösség az első ökumenikus imádságot, kérve a Béke Fejedelmét, hogy fegyverezze le az erőszakos szíveket és kezeket. „2009. február 22-én éjjel Tatárszentgyörgyön Molotov-koktélokkal felgyújtották ifjabb Csorba Róbert és családja házát, majd a lángok elől menekülőkre sörétes puskából tüzet nyitottak. A családfőt és alig ötéves kisfiát, Robikát agyonlőtték, hatéves nővérét pedig súlyosan megsebesítették.” Az évfordulón évről évre elhangzanak ezek a mondatok, és szíven ütik az embert.

A kilenc merényletből álló sorozat legfiatalabb áldozatának családtagjai minden esztendőben ott ülnek az imaórán a templom első pad-soraiban, több más hozzátartozóval, köztük a kislétai Balog Mária családtagjaival együtt. Barátaikká lettek a Sant'Egidio közösség tagjainak, akik nem akarják, hogy elfeledjük az ártatlan áldozatokat, akiknek az életét oktalan gyűlölet oltotta ki.

Szőke Péter, a Sant'Egidio közösség regionális felelőse köszöntötte az egybegyűlteket. Felidézte kedves barátjuk, *Fahidi Éva* alakját, aki haláláig társuk volt a megemlékezésben, és aki tanúja volt annak, amikor 1944. augusztus 2-áról 3-ára virradó éjjel az SS Auschwitz-Birkenauban meggyilkolta azt a mintegy háromezer romát, akik addig még életben maradtak. Felelevenítette a borzalmakat, amelyeken keresztülmentek azok, akikre 2008 és 2009 folyamán hazánkban támadt rá egy sorozatgyilkos banda, melynek egyetlen célja az volt, hogy romákat öljön. Hat életet követelt az erőszak, köztük a tatárszentgyörgyi Csorba Róbert és kisfia, Robika életét. Szőke Péter külön köszöntötte a két áldozat édesanyját, illetve nagymamáját, Csorba Erzsébetet.

Felhívta a figyelmet napjaink súlyos helyzetére, a hóhullámra és az aszályra, amely nem mindenkit sújt egyformán. Azokon a magyar kisletelepüléseken, cigánysorokon, ahol a gyilkosok egykor az áldozataikra lestek, talán ma is kérdés, hogy a vízcsapból folyik-e friss víz, vagy van-e víz a kútban.

„A felnőtt ember lelkesedése a hűség. Közösségünk tizenhét éve tartja ezt az emlékezést. Közben történelmi változások zajlottak hazánkban és a világban, gazdasági válság, világlágyvány... Háborúk törtek ki, és szélesedtek darabok-

Varga Erika testvérével, Helenával, kislányával, Csokicával és Székely János püspökkel

ban vívott harmadik világháborúvá. Fennáll a veszély, hogy beletörődünk, és engedünk a hatalom kultúrája csábításának, amellyel szemben XIV. Leó pápa a szeretet civilizációjának építésére hív.

Kezdjük szavaink lefegyverzésével, és helyezkedjünk az áldozatok perspektívájába – javasolta. Hogyan tudjuk megtenni ezt? A szeretet szavait, új érzéseit az Úr adja ajkunkra és a szívünkbe, elsősorban az imádságban. Mindannyian, bármilyen kicsik vagyunk is, közbenjárók vagyunk Istennél a világért. Ne feledkezzünk meg erről a papi szolgálatról, különösen ebben a nehéz időben” – kérte a megjelenteket a Sant’Egidio közösség regionális felelőse.

Székely János elmélkedésében hangsúlyozta: a roma holokauszt áldozatainak számát félmillióra becsülik – ám ez csak becslés, hiszen a roma kisgyerekek nagy része nem volt anyakönyvezve, és a halálukat sem jegyezték fel. A püspök feltette a kérdést: mi vezetett el ehhez az embertelenséghez, mi tette képessé az embert arra, hogy ilyen szörnyűségeket kövessen el?

Elmesélt egy történetet: egy szociális munkás az Amerikai Egyesült Államokban ellátogatott egy afroamerikai családhoz, ahol a kislány, miután áldást kért a családjára, így imádkozott: „Uram, ne büntess azért, amiért négernek születtem.” Székely János püspök hozzátette: Magyarországon sem könnyű sötétebb bőrrel élni, mert vannak, akik emiatt másképp néznek az emberre. Felidézett egy, az iméntihez hasonló történetet egy roma kislányról, aki azt kérdezte egy paptól: „Mit vétettem, hogy Isten cigánynak teremtett?” A püspök itt kapcsolódott a Jeremiás könyvéből vett, általa választott, ritkán olvasott szövegrészhez, amely arról szól, hogy a prófétát a kusita Ebed-Melech menti ki a ciszternából: honfitársai meg akarták ölni, és egy afrikai mentette meg az életét. A Biblia, amely arra tanít, hogy minden ember Isten remekműve, végtelenül szeretett gyermeke, örök emléket állított ennek. A vérontás szörnyű bűn a Teremtő ellen, aki azt kéri, hogy szeressünk mindenkit, különösen az idegent, az árvát. A talmudi bölcsességhez kapcsolódva Székely János hangsúlyozta: aki megment egy üldözöttet, egy megfogant életet, egy lenézett embert, egy időst, egy szegényt, az a világot menti meg.

A püspök emlékeztetett azokra, akik emberek maradtak az embertelenségben, s a vészterhes időkben életük kockáztatása árán is menteni igyekeztek roma embereket. Ilyen volt például az a túskevári férfi, akit beállítottak a sorba, mert kiabálva tiltakozott, amikor láttá, hogy magyar nyilas katonák sorban viszik el a romákat. Székely János felelevenítette, hogy Apor Vilmos püspök sok cigány embert mentett meg a győri pályaudvaron. Felidézte annak a roma származású óvónőnek a történetét is, aki kiskorában nem értette, miért húzódnak el mellőle a társai, majd óvónőként megélte, hogy a nem roma gyerekek csak úgy

csüngtek rajta, annyira szerették. Miért? Mert a gyerekeknek tiszta volt a szemük, mint Istené – magyarázta a főpásztor, és egy saját élményét is megosztotta az imaóra résztvevőivel. Elmesélte, hogy amikor egy kis faluba helyezték, látogatni kezdte a roma családokat. Felfedezte, mennyi kincs rejlik bennük, s megértette, hogy a romák jelenléte a településen nem probléma, hanem lehetőség. Egy kisfiúnak szemüveget vett, és később megmutatkozott, hogy ez a barátság jele is volt, szeretete volna, ha ez a gyermek tanul és kiemelkedik a szegénysorból. Amikor a fiú apuka lett, minden gyermekét hozzá vitte keresztesre, és mindig felemlgette a szemüveg történetét.

Szükség van arra, hogy megemlékezzünk a roma holokauszt és a romagyilkosságok áldozatairól. Nélkülözhetetlen ez ahhoz, hogy tiszta legyen a tekintetünk, mint Istené, és hogy olyan országban élhessünk, ahol senkinek sem teher, ha más a bőrszíne, mert mindenki testvére a másik embernek – zárta elmélkedését Székely János.

Ezután megrendítő névsor következett: a romák elleni támadások helyszíneit, elkövetési módjait, áldozatait sorolták, és kérték az Urat az erőszaktól való szabadulásért, a szolidaritásért, a békéért. Eközben gyerekek, fiatalok gyújtottak gyertyát az áldozatokért.

„Őrizője vagyok én a testvéremnek?” – ami Auschwitzban, Kislétán, Tatarszentgyörgyön történt, az nem a gyilkossággal kezdődött, hanem ezzel a kérdéssel, az emberi szívben – figyelmeztetett könyörgésében *Fabiny Tamás*. – Ezzel kezdődött a családokban, a falvakban, az Országgyűlés alsó- és felsőházában, a médiában, a vicclapokban, ahol otromba sértéseket közöltek, és a kocsókban, ahol nem intették le a kirekesztőket. Ma is beszélni kell erről a kérdéssel az iskolákban, a családokban, a templomban, a közéletben, a médiában, hogy soha többé ne szabaduljanak el ilyen indulatok. Az imádság alkalom arra, hogy ki tudjuk mondani: igen, őrizője vagyok a testvéremnek.

A püspök azt kérte, hogy legyünk őrzői a kirekesztetteknek, a más-ként gondolkodóknak, a másképp élőknek, a természetnek. Utalt arra is, hogy napjainkban ez az energiával való felelős gazdálkodást is jelenti, a képességet az önkorlátozásra, a szolidaritásra.

„Hozzád menekülünk, amikor látjuk, aminek nem lett volna szabad megtörténnie” – fordult az Úrhoz könyörgésében *Gonda László*. Az egyházak, a közösségek nevében bocsánatot kért azokért a helyzetekért, amikor nem a befogadást, hanem az előítéleteket erősítették, amikor javaikat nem szolidárisan osztották el, amikor hajlékaikban nem jutott hely hajléktalan, roma testvéreiknek. Fohászkodott azért, hogy meg tudjuk élni a szolgáló szeretet radikalizmusát.

Michels Antal józsefvárosi plébános a Sant’Egidio közösségért imádkozott, s a nemzetközi közösség életéből felelevenítette a mozambiki békekötést, az AIDS-betegek gyógyítását Afrikában; a budapesti közösség életét látva pedig hálát adott, amiért az Egyházon belül arra tanítanak, amit *Leó* pápa is hangsúlyozott: figyeljünk az áldozatok hangjára.

Dmitro Szidorenko parókus ukrán, *Horváth Ilona* roma közösség-szervező lovári nyelven könyörgött, *Varga Helena* pedig elénekelt az Auschwitz-balladát. Az imádságot a Sant’Egidio közösség és a Fiatalok a békéért mozgalom tagjaiból álló kórus énekei kísérték.

A Miatyánk elimádkozása és a békeölelés után *Dmitro Szidorenko* ukrán, Székely János püspök cigány nyelven mondott áldással bocsátotta el a kiengesztelődésért imádkozó gyülekezetet.

Fiatalok Tarr Zoltán miniszterrel

Thaler Tamás felvételei

Thullner Zuzsanna

Magyar Kurír 2026. augusztus 3.